

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ **БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ** _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності __ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ____
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
_____ «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку» _____
(назва магістерської програми)

на тему: **«Управління ліквідністю банку»**

Виконавець:

студент _6_ курсу кредитно-економічного _
факультету

____ Маленкова К.М. ____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Канд..екон.наук,доцент _____

(науковий ступінь, вчене звання)

____ Тарасевич Н.В. ____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми _ полягає у тому, що на даний момент банки використовують трансформацію ресурсів для того, щоб здійснювати активні операції з меншими витратами, проте, чітко не усвідомлюють процесів, що відбуваються. Недостатність досліджень з цієї тематики зумовлює те, що менеджмент банку використовують дану властивість ресурсів, не маючи при цьому теоретичного обґрунтування. А тому, дослідження даних процесів і виявлення їх сутності є необхідним завданням, що надасть можливість більш зважено підходити до вкладень банку, створить умови для оцінки ресурсних ризиків трансформації, що відобразиться на покращенні збалансованості активів та пасивів банку та дасть можливість уникнути виникнення серйозних проблем з ліквідністю банків у майбутньому. Якщо враховувати дані питання, то трансформація не буде настільки ризикованою для банків, а економіка в цілому отримає від цього позитивний ефект, оскільки буде досягнуто більшої ефективності використання залучених банківських коштів та буде своєчасно задовольнятися попит на кредитні ресурси._____

Мета дослідження _ полягає у дослідженні процесу управління ліквідністю банку та пропозиція напрямків його удосконалення._____

Завданнями роботи є:

- визначення сутності понять ліквідності та трансформації;
- визначення сутності трансформації різних за стабільністю ресурсів та розрахунок їх величини;
- виявлення факторів впливу на банківську ліквідність;
- оцінка діючої системи нормативів та додаткових показників ліквідності;
- визначення елементів управління ліквідністю банку;
- розробка напрямків покращення використання трансформаційних властивостей ресурсів._____

Об'єкт дослідження____є процес управління ліквідністю банківської установи. _____

Предмет дослідження_ є методичне та організаційне забезпечення процесів управління ліквідністю банку._____

Методи дослідження __ що використовуються у даній дипломній роботі є: метод дедукції, аналізу, математично-статистичний метод, метод порівняння та аналогій, метод групувань, метод графічного аналізу, конкретизація, тощо.

Інформаційна база дослідження __ Теоретичну базу дослідження склали сформульовані у фундаментальних монографічних роботах вітчизняних, зарубіжних авторів, у наукових статтях, у провідних економічних журналах методологічні й теоретичні положення по різних аспектах банківської

ліквідності, включаючи досягнення її оптимального рівня, і з питань виявлення, аналізу й оцінки факторів впливу на ліквідність банківської установи. _____

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (___60___ найменувань) та ___2___ додатків. Загальний обсяг роботи становить ___84___ сторінки. Основний зміст викладено на ___78___ сторінках. Робота містить ___18___ таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ» розглянуто теоретичне обґрунтування питань, які стосуються даної проблематики. В процесі аналізу різних точок зору, визначено поняття ліквідності. Підхід до визначення терміну у зарубіжних та вітчизняних авторів різний. Закордонні автори трактують ліквідність широко, розглядаючи її як зі сторони активних, так і пасивних операцій, при цьому враховуючи вартість залучення ресурсів, а в підсумку – ототожнюють ліквідність з надійністю банку, його іміджем. Вітчизняні ж автори розглядають ліквідність дещо вузько, наголошуючи на можливості виконання зобов'язань за пасивами. А якщо і розглядають її як можливість задовольнити і пасивні, і активні операції, то рідко враховують вартість і швидкість залучення коштів. Такі концептуальні відмінності пов'язані із недостатністю досліджень із цієї проблематики і накопиченого досвіду.

Щодо питання трансформації банківських ресурсів, то це питання на даний час взагалі мало досліджується вченими. Багато науковців цієї проблематики лише поверхнево, не пропонують чіткого математичного апарату оцінки рівня трансформації, можливості її використання та пропозицій щодо ефективного застосування при здійсненні активних операцій. Залишається не до кінця вирішеним питання щодо сутності трансформації як явища.

Визначено, що управління ліквідністю банку - це комплексний процес використання різних інструментів, які доповнюють один одного і формують середовище, яке сприяє покращенню стану ліквідності усієї сукупності фінансових інструментів банку. Цільова функція управління ліквідністю комерційним банком полягає в максимізації прибутку при обов'язковому дотриманні встановлюваних економічних нормативів та дотриманню додаткових показників, встановлених самим банком.

У другому розділі «ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ АСПЕКТІВ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВ» проаналізовано стан ліквідності банківської системи України. Визначено, що з точки зору ліквідності банківської системи відбулися зміни у напрямку зростання ліквідності банків за рахунок збільшення частки високоліквідних активів, що позбавляє вітчизняні банки можливості отримувати додаткові доходи, але забезпечують можливість

мати наявні кошти для покриття своїх зобов'язань. При цьому низько ліквідні та неліквідні активи відносно стабільні впродовж досліджуваного періоду.

Фактичні показники ліквідності значно перевищують їх нормативне значення. Це свідчить про надмірне перевищення наявних у розпорядженні банків короткострокових ліквідних активів над їх зобов'язаннями з відповідними термінами виконання. По суті, виникає ситуація, коли, підвищуючи свою ліквідність, банки залучають на свої рахунки кошти, але цим самим зменшують свій прибуток, що в кінцевому результаті може призвести до погіршення платоспроможності банківської установи попри її здатність виконати поточні зобов'язання. Варто зауважити, що шляхи та методи подібного «збереження ліквідності» є вкрай шкідливими для національної економіки і для самих банків. Банківська система концентрує багато ліквідних коштів, які не працюють та не приносять дохід банкам. Тому вітчизняним банкам потрібно інвестувати свої наявні фінансові ресурси у дохідні активи та змусити свої активи працювати на підвищення рентабельності.

Детальне дослідження ліквідності проводилося за матеріалами ПАТ "Банк Восток". Співвідношення активних вкладення та зобов'язання банку вісвідчить, що у банку спостерігалася невідповідність – кошти на вимогу перевищували в абсолютному розмірі вкладення у активи первинної і вторинної ліквідності, а це свідчить, що інша їх частина (надлишок), направлялася на вкладення у строкові активи. Внаслідок цього дій банк мав можливість збільшити доходність своїх вкладень, свідомо натикаючись при цьому на можливі проблеми з ліквідністю у довгостроковій перспективі.

Для визначення частки коштів до запитання, що направляється на вкладення у строкові активи, використовується коефіцієнт трансформації, який мав значення 62,4%. Така значна величина пояснюється тим, що в умовах невизначеності економічної ситуації банки залучають кошти клієнтів переважно на депозити до запитання, і за рахунок трансформації нестабільних коштів – фінансують строкові вкладення у кредити та цінні папери. При цьому банки особливу увагу приділяють підтриманню високого рівня ліквідності, а тому, відбувається збільшення резервів первинної та вторинної ліквідності.

Дана ситуація свідчить про нераціональну структуру пасивів, оскільки велика частка депозитів до запитання у пасиві балансу говорить про недостатнє позиціонування банку на депозитному ринку, наявні проблеми з ресурсною базою.

Високе значення нормативів ліквідності говорить про високу платоспроможність банку, що позитивно оцінюється з погляду зовнішніх суб'єктів оцінювання. З іншого боку ситуація може розглядатися як негативна, оскільки банк не розміщує надмірно ліквідні кошти у дохідні активні операції, що дозволило б банку підвищити свою прибутковість. Розрахунок додаткових показників ліквідності свідчить про те, що банк забезпечений необхідним рівнем ліквідності та наявності високоліквідних коштів.

Оперативне управління ліквідністю спрямовано на здійснення контролю за ліквідною позицією банку – різницею між сумою надходжень та сумою використаних коштів банку. У банку наявні розриви термінів погашення

вимог і зобов'язань. Це свідчить про наявність у нього ризику незбалансованої ліквідності. Ситуація така, що дефіцит ліквідності спостерігається в період «до 1 місяця», а також понад 1 року. Це пов'язано з вкладеннями зобов'язань менших за терміном у активи більшого терміну.

У третьому розділі «НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ» запропонована модель вдосконалення управління ліквідністю з використанням кореляційно-регресійного аналізу. Виявлено, що із зростанням показника відношенні високоліквідних активів у робочих на 1% ресурсна ліквідність зобов'язань банку зменшиться на 0,57%; при збільшенні строкових депозитів у зобов'язаннях банку на 1% ресурсна ліквідність зобов'язань банку збільшиться на 0,94%; при збільшенні частки поточних депозитів в структурі загальних депозитів на 1% ресурсна ліквідність зобов'язань банку збільшиться на 0,76%; при збільшенні показника рефінансування банку на 1% ресурсна ліквідність зобов'язань банку збільшиться на 0,54%; при збільшенні мультиплікатору капіталу на 1% показник ресурсної ліквідності зобов'язань банку зменшиться на 0,86%.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Трансформація коштів є невід'ємним процесом у банківській діяльності банків багатьох країн світу. Проте в Україні практика менеджменту банків не має достатнього досвіду з аналізу трансформації банківських ресурсів – цьому питанню не надається достатньо уваги. Більше того, в економічній науці нашої країни питання трансформації, як уже було сказано у першому розділі, досліджувалися недостатньо для того, щоби можна було розробити єдину теорію з управління нею. Оцінці ресурсних ризиків, порівняно з ризиками, що виникають при активних операціях, відведено надзвичайно малу роль, хоча наслідки при ресурсних ризиках не менш вразливі для банку, ніж при наслідках, викликаних ризиками активних вкладень. А це, в свою чергу, викликає труднощі у правильній оцінці банками ресурсних ризиків, що несе в собі трансформація, і як наслідок – неможливість розробити практичні рекомендації менеджменту банку для комплексного управління ресурсами і активами з метою мінімізації втрат та збереження відповідного рівню ліквідності та стабільності банку.

2. Комплексна оптимізаційна модель управління ліквідністю банку дозволяє вирішити наступні завдання:

- визначення оптимальної структури активів і пасивів банку, що сприятиме максимізації доходності і одночасно враховує ризиковість активів;
- вирішення питання щодо залучення нового виду пасивів чи розміщення наявних ресурсів в певний вид активу;
- оперативне планування банківської діяльності та оцінка якості управління активами і пасивами.

АНОТАЦІЯ

Маленкова К.М. «Управління ліквідністю банку»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською
програмою «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку».
Одеський Національний Економічний Університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління ліквідністю банківської установи.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти ліквідності та трансформації; визначення сутності трансформації різних за стабільністю ресурсів та розрахунок їх величини; виявлення факторів впливу на банківську ліквідність; оцінка діючої системи нормативів та додаткових показників ліквідності; визначення елементів управління ліквідністю банку.

Проаналізовано сучасні тенденції управління ліквідністю в Україні; досліджено процес регулювання ліквідності у конкретному банку; виявлено проблеми регулювання ліквідності на сучасному етапі розвитку банківської системи.

Запропоновано напрямки покращення використання трансформаційних властивостей ресурсів, пропозиції щодо удосконалення процесу управління ліквідністю банку.

Ключові слова: ліквідність банку, ліквідність балансу, трансформація, фінансові ресурси, ризик трансформації, несбалансованість, нормативи ліквідності.

ANNOTATION

Malenkova K.M. "Liquidity Management of the Bank",
thesis for Master degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance"
under the program "Managing the activities of banks in the financial market".
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the liquidity management process of the banking institution.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of liquidity and transformation; definition of the essence of the transformation of different for the stability of resources and the calculation of their magnitude; identification of factors influencing bank liquidity; assessment of the current system of norms and additional indicators of liquidity; definition of elements of liquidity management of the bank.

The current trends of liquidity management in Ukraine are analyzed; the process of liquidity regulation in a particular bank is researched; The problems of liquidity regulation at the present stage of development of the banking system are revealed.

The directions of improvement of the use of transformational properties of resources, suggestions on improvement of the liquidity management process of the bank are offered.

Keywords: liquidity of the bank, liquidity of the balance sheet, transformation, financial resources, risk of transformation, unbalance, norms of liquidity.